

MILJØHANDLINGSPLAN 2025 BYÅSEN BARNEHAGER

INNHOOLD:

1. HOVEDMÅL

2. AKTIVITETER

- 2.1 GJEST I NATUREN
- 2.2 GJENBRUK, BARN OG ROM OG MATERIALSANKING
- 2.3 SORTERING AVFALL
- 2.4 BÆREKRAFT

3. NYE MILJØTILTAK 2025

- 3.1 DELMÅL MILJØTILTAK
- 3.2 AKTIVITETER

1. HOVEDMÅL for Byåsen barnehager i miljøarbeidet.

Personalet skal aktivt bidra til at barna får en begynnende forståelse og respekt for samspillet i naturen med utgangspunkt i barnas nysgjerrighet, interesser og forutsetninger. Vi skal lære barna å være gjest i naturen og oppdage naturen som arena for lek og læring.

(jfr. Rammeplan for barnehager 2017).

Byåsen barnehager ønsker fremdeles å bidra til mindre CO₂ - utslipp gjennom bevisstgjøring av forbruks -og innkjøpsmønster.

(FNs bærekraftsmål 13, Stoppe klimaendringene).

“Barna skal lære seg å ta vare på seg selv, hverandre og naturen.

Bærekraftig utvikling omfatter natur, økonomi og sosiale forhold, og er en forutsetning for å ta vare på livet på jorden slik vi kjenner det.

Bærekraftig utvikling handler om at mennesker som lever i dag, får dekket sine grunnleggende behov uten å ødelegge fremtidige generasjoners mulighet til å dekke sine. Det handler om å tenke og handle lokalt, nasjonalt og globalt.

Barnehagen skal bidra til at barna kan forstå at dagens handlinger har konsekvenser for fremtiden.”

(jfr.Rammeplan for barnehagen 2017).

Vi skal ha stort fokus på miljøarbeid og bærekraft i forhold til alle innkjøp og valg av lekemateriell.

Vi skal sammen med barna være bevisst på strømforbruket og redusere avfall og plast. Vi skal være nøye med sortering og kasting av avfall, barna skal være delaktig i arbeidet. Enheten har startet med kiledesortering av matavfall

De eldste barna jobber med miljøreglene gjennom året.

Trondheimsløftet- *Sammen skaper vi Trondheim* har 3 hovedmål fram mot 2032, der vi skal ha fokus på to av dem:

-Trondheim skal ta ansvar for et grønnere og mer sirkulært samfunn

-Trondheim skal være en mangfoldig by med et sterkt fellesskap

2. AKTIVITETER

2.1 Gjest i naturen

Vi deler naturen med fugler og dyr, er bevisst på stemmebruk og har referanseområder der barna opplever de ulike årstidene. Vi har fokus på å rydde søppel etter oss der vi ferdes, og er bevisst på å forlate stedet mest mulig urørt.

2.2 Gjenbruk, Barn og rom og materialsanking

Barna er flinke til å bruke ulike typer materialer på en kreativ måte og tar med til barnehagen kongler, steiner, greiner etc. når de er på tur. For å skape et godt lekemiljø satser vi på et stort utvalg av de samme lekene/materialene for å skape gode vilkår for felles lek der mange kan delta. Eksempler på dette kan være ulike treklosser i forskjellige størrelser og utforming, plast-topper fra yoghurt og blykkbokser. Alle ansatte skal ha oversikt og kjennskap til hva som finnes på lager av de ulike materialene. Disse skal byttes ut jevnlig, slik at vi til enhver tid tilbyr barna "hele" og funksjonelle materialer og varierte alternativer. Lekemiljøene skal være innbydende, skape nysgjerrighet og invitere mange barn i leken. Vi skal velge materialer som er tydelige og tilgjengelige og kan gi muligheter til lek og utforskning. Vi skal skape møteplasser som har noe for alle barn, inne og ute, med nok materialer som skal gi rom for barns fortellinger.

Gjennom å involvere foreldrene og f.eks. Trondheim bydrift i barnehagens prosjektarbeid ifht bærekraftig utvikling, ønsker vi at de kan bidra med gjenbruksmaterialer/ naturmaterialer etc. etter bestilling fra avdelingene. Dette er i samsvar med Trondheim kommune sin strategi *Stein saks papir* for å bygge sterke barnefelleskap.

Sterke barnefelleskap er avhengig av sterke voksenfelleskap og voksne som bryr seg og involverer seg; gjelder både foreldre, ansatte, idrettslag, nærmiljø etc.

2.3 Sortere avfall

Vi sorterer plast, papir og annet avfall, og er bevisst på generell papirbruk, f.eks mengden tegnepapir og tørkepapir. Vi har ulike og synlige avfallsbøtter på kjøkken og på avdeling, slik at barna kan være delaktig og lære seg gode vaner ift til kildesortering.

Enheten har fått egne beholdere til glass og metall og matavfall, som barna er med og kaster.

Enheten deltar i Rusken- aksjon hvert år.

2.4 Innkjøp og bærekraft

Ift bærekraftig utvikling skal barnehagen bidra til at barna kan forstå at dagens handlinger har konsekvenser for fremtiden. (Rammeplan 2017)

Vi skal fortsette å redusere innkjøp og fremdeles ha fokus på å bytte, dele og låne av hverandre. Enheten har et godt og oversiktlig system på hva som finnes på lager av ulikt materiell og leker. Ingenting er en spesiell avdeling sitt, hos oss er alt alle sitt materiell.

Ved behov for innkjøp av nytt pedagogisk materiell, skal vi fremdeles samordne innkjøp og kjøpe mer leker i tre/ bærekraftig materiale og naturmaterialer, da disse lekene varer lengre, samt at vi reduserer innkjøp av plastleker. Hver avdeling har en innkjøpsansvarlig som har oversikt over behov. Disse møtes, sammen med ledelsen på enheten i forkant av større innkjøp, der vi blir enige om prioritering og hva som er nødvendig å kjøpe.

Vi har god oversikt over hva som finnes på enheten av arbeidstøy til ansatte. Pent brukt tøy skal gjenbrukes til nyansatte, kun ødelagt tøy erstattes og kjøpes nytt.

(jfr. FNs bærekraftsmål 12, ansvarlig forbruk og produksjon)

Eks.på ulike tiltak ift en mer bærekraftig hverdag/ miljøtiltak:

- ved foreldrearrangement oppfordres foreldre til å ta med egne kopper og fat for å redusere bruk av engangsutstyr-
- årsplan og andre planer/ info sendes digitalt til foreldrene for å minske papirforbruk
- vi jobber kontinuerlig med å holde oversikt og orden over materialer som finnes tilgjengelig for å unngå unødvendige innkjøp
- barna kan ha egne drikkeflasker i barnehagen hvis de ønsker det
- vi viderefører ordningen med at barna har tøypose til skittent/ vått tøy

- vi skal fortsette å høste inn, samle og ta vare på frø til videre produsering neste år,
- reprodusere egen potet
- felles "utstyrsbank" for karnevalskostymer
- felles "utstyrsbank" for ski/ skøyteutstyr
- slå av lyset når vi forlater rommet

3. NYTT MILJØTILTAK 2025 (Videreført fra 2024)

1. Prosjekt **bevegelsesglede** med mål om god fysisk og psykisk helse i samarbeid med AktiVM (*jfr.FNs bærekraftsmål 3, God helse*).
2. Vi vil fremdeles jobbe med miljøene rundt humlehotellene og kjøkkenhagene på enheten, med fokus på humlevennlige planter, blomster, urter osv. Her vil vi plante frø vi har tatt vare på, noe vi har litt variert erfaring med. Vi ser vi må supplere med nye. Vi skal fortsette arbeidet med å lage gode vekstforhold med tanke på humlens trivsel og gi barna en opplevelse av, og erfaring med, at det vi planter har betydning for både humlenes og våre liv.
Barna skal delta på rengjøring og «innredning» av hotellene om høsten.

På sikt ønsker vi å bruke egenprodusert jord fra kaldkomposten, men opplever at dette tar tid.

Hvis vi har dugnad, ønsker vi å involvere foreldrene og evt.bidra til egnede stauder/ vekster (*Stein saks papir*)

3.1 Delmål miljøtiltak

Skape gode holdninger, og gi både barn og voksne erfaringer, glede og positive opplevelser med å bevege seg/ bruke hele kroppen gjennom hele året både ute og inne.

Lære barna å dyrke egen mat, som de senere kan bearbeide og nyttiggjøre seg, slik at vi kan bidra til å utvikle et mer bærekraftig samfunn. Forståelsen av *fra jord til bord* blir vesentlig i denne sammenheng. Ved å ha medbrakte kopper og fat ved

foreldrearrangement, bidrar vi til å redusere bruken av engangsprodukter og samtidig er vi med å påvirke bruk- og kastmentaliteten.

Barn blir engasjerte når voksne er det og viser interesse for miljøarbeid. Det er viktig at barna får delta i alt fra avfallshåndtering, lusing, planting, vanning og såing til beskjæring, høsting og matlaging. Det er også en viktig del av miljøarbeidet å samle løv og gress i komposten slik at vi kan få egenprodusert jord. Vi må også være flinkere til å vende kompostbingen sammen med barna.

3.2 Aktiviteter

- gjennomføre ulike aktivitetsuker og bruke aktivitetskort gjennom hele året med vekt på bevegelsesglede og fysisk aktivitet både inne og ute
- ta i bruk aktivitetskort på ulike turer/ utflukter
- bruke gjenbruksmaterialer og naturmaterialer i kreative aktiviteter.
- bidra i arbeidet med kaldkompostering gjennom å samle gress og løv.
- sammen med barna skal vi samle frø fra blomster og vekster som vi gjenbraker neste år.
- utvide/ supplere "utstyrsbank" til karneval som inneholder et lager av t-skjorter, skjorter, hårbøylere, hatter, vesker, hansker ol.
- utvide/ supplere "utstyrsbank" ski/ skøyter

Vi fortsetter å ha fokus på å ta vare på bøker, spill og leker for å få et eierforhold til dem. Barna tas med når bøker, spill-esker og leker repareres. Barnehagens lekeareal skal være oversiktlig for barna. Materiell skal være tilgjengelig for kreativitet, lek, læring og undring. Alt av materiell ligger ikke fremme til enhver tid, men skiftes ut slik at det kan gi ny inspirasjon. Vi skal ha god orden og oversikt på lager ift hva vi har av materialer. Det skal være mengder av det materialet som er tilgjengelig for å skape gode møteplasser og lekemuligheter for mange/ flere barn samtidig. Dette arbeidet må vektlegges sammen med barna når vi planlegger aktiviteter og når vi iscenesetter eller rydder fram leker og materiell.